

Sari Forsman-Hugg, Pekka Kinnunen, Päivi Kujala ja Mauri Yli-Liipola

Talouskasvu tukee ruokasektoria, mutta kustannusten nousu ja kasaantuvat riskit himmentävät näkymiä

Helsinki 2026

PTT-ennusteet 6/2026

Maa- ja elintarviketalous – syksy 2026

Talouskasvu tukee ruokasektoria, mutta kustannusten nousu ja kasaantuvat riskit himmentävät näkymiä

Sari Forsman-Hugg, Pekka Kinnunen, Päivi Kujala ja Mauri Yli-Liipola

24.9.2026

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340 (pdf)

Sisältö

Johdanto.....	3
Maatalouden nousevat tuotantokustannukset lisäävät paineita tilojen talouteen	4
Viljamarkkinoilla logistiikka muuttuu niukkuustekijäksi	6
Maitomarkkinoilla tuottajahintojen laskupaine hellittää.....	8
Lihamarkkina sopeutuu muutokseen	10
Maatalouden markkinatuottojen kehitys ei vastaa kustannusten nousuun	11
Ruoan hintapaineet kasvavat ensi vuodelle – hintakehitys säilyy silti maltillisena....	12
Elintarviketeollisuuden suhdanne vahvistuu – investoinnit piristyvät	14
Elintarvikeviennissä maltillista kasvua – kauppasopimukset voivat avata uusia markkinoita	15
Hintasuhteet ja ruokatrendit muuttavat kulutuksen rakennetta	16

Johdanto

Vahvistuva Suomen talous ja vientinäköymät tukevat kysyntää, mutta kotitalous-sien varovaisuus rajoittaa kotimaisen kulutuksen kasvua. Samalla geopolittiset riskit sekä energian ja raaka-aineiden hintavaihtelut lisäävät kustannus- ja hin-tariskejä koko ruokaketjussa.

Hormuzinsalmen tilanne altistaa energia- ja raaka-ainemarkkinat häiriöille, ja energian hintavaihtelun odotetaan jatkuvan ennustekaudella. Ukrainan sodassa ei ole näköpiirissä nopeaa ratkaisua, ja yhä pitkittyessään sota voi heikentää Ukrainan tuotanto- ja vientiedellytyksiä edelleen. Mustanmeren viljakuljetukset ovat viime kuukausina vaikeutuneet, mikä lisää osaltaan kansainvälisen viljakaupan riskejä. Samalla Kiinan kasvava merkitys maailmantaloudessa ja sen riippuvuus viennistä kytkevät kauppapolitiikan entistä tiiviimmin suurvaltakilpailuun. Kiinan toimilla on keskeinen merkitys myös energia- ja raaka-aine-markkinoiden sekä maailmankaupan kehitykseen.

Voimakkaaksi ennakoitu El Niño -sääilmiö lisää säähän sekä satojen määrään ja laatuun liittyviä riskejä tilanteessa, jossa globaaleilla ruokamarkkinoilla on jo ennestään tarjontaan ja hintoihin kohdistuvia epävarmuustekijöitä. Vaikutukset voivat näkyä erityisesti maatalousraaka-aineiden tarjonnan ja maailmanmarkkinahintojen lisääntyvänä vaihteluna etenkin ensi vuonna.

Myös EU:n vuosien 2028–2034 rahoituskehityksen ja yhteisen maatalouspolitiikan valmistelu lisää epävarmuutta maatalouden kokonaistulon muodostukseen. Komission ehdotuksessa CAP kytkeytyy nykyistä tiiviimmin kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiin, ja jäsenmaiden liikkumavara rahoituksen kohdentamisessa kasvaa. Viljelijöiden tulo- ja kriisitukeen on ehdotettu EU-tasolla vähintään 300 miljardin euron suojattua rahoitusta, mutta muun maatalous- ja maaseuturahoituksen taso täsmentyy neuvotteluissa. EU-tason ja sitä myöten kansallisen tason ratkaisut vaikuttavat pitkälle 2030-luvulle maatalouden rahoitukseen, investointeihin ja koko ruokaketjun kilpailukykyyn.

Afrikkalainen sikarutto (ASF) varjostaa kotimaisen sianlihan markkinanäkymää ja lisää epävarmuutta erityisesti sianlihan viennissä. Taudin leviäminen villisioista tuotantosikoihin aiheuttaisi merkittäviä negatiivisia taloudellisia vaikutuksia koko sianlihasektorille.

Maatalouden nousevat tuotantokustannukset lisäävät paineita tilojen talouteen

Kansainväliset kriisit kiristävät edelleen maatalouden tuotantopanosten markkinatilannetta. Helmikuun lopussa 2026 alkanut Hormuzinsalmen konflikti Yhdysvaltojen ja Iranin välillä nostaa edelleen erityisesti maakaasun, öljyn sekä lannoitteiden hintoja. Energiamarkkinoiden tiukentuminen näkyy laajasti koko panosmarkkinalla. Markkinoiden hintavaihtelu jatkuu voimakkaana geopolittisen epävarmuuden takia. Epävarmuutta hinnoitellaan osaksi markkinahintoja, eikä konfliktin rauhoittuminenkaan tule laskemaan hintoja sotaa edeltäneelle tasolle.

Kokonaisuudessaan maatalouden tuotantopanosten hinnat nousevat tänä vuonna keskimäärin 5 prosenttia, ja hintojen nousu jatkuu ensi vuonna. Kustannusten nousu rasittaa maatilojen jo valmiiksi haastavaa taloustilannetta, koska markkinatuotot eivät nouse samaa tahtia kustannusten kanssa. Tuotantoon vaikuttaa erityisesti lannoitteiden hintojen 20 prosentin nousu sekä energian hintojen keskimäärin 24 prosentin nousu. Rehujen hinnat laskevat noin 5 prosenttia hyvän tarjontatilanteen takia. Maatiloilla joudutaan etsimään keinoja sopeutua korkeisiin tuotantokustannuksiin.

Keväällä 2026 lannoitteiden maailmanmarkkinahinnat reagoivat voimakkaasti lannoitetoimitusten häiriöihin. Urean hinta lähes tuplaantui maaliskuussa, mutta markkinat sopeutuivat nopeasti hintojen palautuessa vuoden alun tasolle kesä-heinäkuun aikana. Maakaasun hinta pysyy korkealla tasolla myös ensi vuonna, mikä näkyy erityisesti typpilannoitteiden hinnoissa. Hormuzinsalmen tilanteen lisäksi maakaasuvaramat ovat matalat Keski-Euroopassa, mikä ylläpitää korkeaa hintaa Euroopassa. Hormuzinsalmen tilanne on myös heikentänyt fosforilannoitteiden tuotantoa. Vuoden 2026 tammi-kesäkuun välillä EU:ssa fosforilannoitteet ovat nousseet keskimäärin lähes 17 prosenttia ja typpilannoitteet jopa 30 prosenttia.

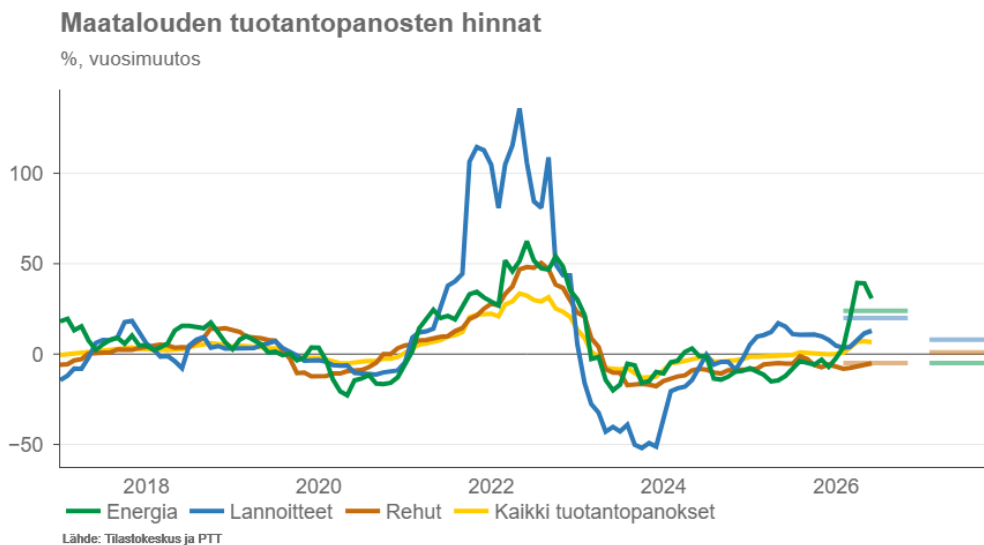
Kotimaassa maatilat olivat hankkineet merkittävän osan menneen kasvukauden lannoitteista ennen Hormuzinsalmen konfliktin alkua, mikä lievensi markkinaheilahteluiden vaikutuksia peltoviljelyyn kuluneella kasvukaudella. Suomessa lannoitteiden hinnat nousivat vuoden 2026 alkupuoliskolla odotettua vähemmän, vain keskimäärin 7 prosenttia tammikuun-kesäkuun aikana. Lannoitehinnat jatkavat kuitenkin nousua ensi vuonna, ja panoshintojen nousun vaikutukset näkyvät erityisesti vuonna 2027.

Energian hinnat nousevat tänä vuonna erityisesti polttoaineiden hintojen noustessa. Sotilaalliset iskut raakaöljyn tuotanto- ja kuljetusinfrastruktuuria vastaan Lähi-Idässä ovat jatkuneet heikentäen raakaöljyn kuljetuskapasiteettia. Hormu-

zinsalmen lisäksi Ukrainan iskut Venäjän öljynjalostus- ja -vienti-infrastruktuuriin ovat nostaneet polttoaineiden hintoja. Vaikka öljyn hinta ei palaa sotaan edeltävälle tasolle ensi vuonna, öljy on kuitenkin kalleimmillaan tänä vuonna. Myös sähkön hinnan odotetaan nousevan talven aikana, mikä on jo näkynyt kiinteähintaisten sähkösopimusten hintatason nousuna. Nousupainetta luo sähköntuotannon ongelmat Manner-Euroopassa sekä Ruotsin ja Norjan vesivarantojen matala taso vähäisen sateisuuden seurauksena. Korkeat sähkön hinnat nostavat erityisesti paljon sähköä kuluttavien kasvihuone- ja lypsykarjatilojen kustannuksia.

Rehun saatavuus on Suomessa ollut hyvä viime vuoden hyvän sadon ansiosta. Hyvä saatavuus laskee reuhintoja myös tänä vuonna, joskin öljykasvien hintojen nousu pienentää reuhintoihin kohdistuvaa laskupainetta. Kansainvälisesti El Niño saattaa aiheuttaa reuhintojen nousua esimerkiksi Brasiliassa kuivuuden lisääntyessä, mutta vaikutukset voivat vaihdella huomattavasti eri alueiden välillä.

Maatalouden investoinnit jatkoivat kasvuaan vuonna 2025 erityisesti navettainvestointien vetämänä. Maatalouden investoinnit ovat tänäkin vuonna jatkuneet, mutta uudisrakentamisen pinta-alavolyymi kääntyi laskuun jo vuoden 2025 aikana. Maatalouden markkinanäkymät ja nousevat rakentamiskustannukset lisäävät investointeihin liittyvää epävarmuutta.

Viljamarkkinoilla logistiikka muuttuu niukkuustekijäksi

Viljan hintakehitystä ohjaavat tällä hetkellä tarjontaketjun häiriöt, eivät tuotantomäärät itsessään. Viljaa on globaalissa mittakaavassa markkinoilla riittävästi, vaikka tuotanto laskee tänä vuonna nopeammin kuin kysyntä. Tuotannon taso säilyy viiden vuoden keskiarvon yläpuolella. Hintoja nostaa se, että merkittävä osa tarjonnasta ei pääse markkinoille ja että kuljettamisen kustannukset ovat nousseet.

Venäjän ja Ukrainan keskeisten vientisatamien jäätyä käytännössä pois käytöstä viljan viennin määrä laskee merkittävästi. Korvaavat reitit lisäävät kustannuksia ja pystyvät kattamaan vain osan tavanomaisesta volyymista. Tämän vuoksi viljaa kasautuu tuottajamaiden varastoihin, ja esimerkiksi vehnän hintakehitys Ukrainassa ja Venäjällä poikkeaa merkittävästi maailmanmarkkinahintojen kehityksestä, mikä tulee vaikuttamaan viljelyaloihin. Vientivaje ohjaa tuontikysynnän muille viejille.

Vehnän pörssihinnat ovat vaihdelleet voimakkaasti. Euronext-pörssissä joulua ja maaliskuun futuurien noteeraukset olivat pitkään lähes yhtä suuret, mikä kertoi siitä, että viljan välittömästä saatavuudesta oltiin valmiita maksamaan enemmän. Tämä välittyi myös varsinaiseen kaupankäyntiin, sillä osa suurista tuojamaista on turvannut ostojaan. Toisaalta pieni hintaero noteerauksissa indikoi myös sitä, ettei häiriön odoteta määrittävän koko kautta. Osa tuontimaista on tämän vuoksi myös lykännyt ostojaan. Viime päivinä maaliskuun futuuri on taas muodostunut kalliimmaksi, sillä saatavuus on parantunut EU:n sadon tullessa markkinoille. Toukokuun noteerauksien perusteella nykyisen sadon riittävyys näyttää turvatulta.

Euroopan kesän hellejaksojen vaikutus viljasatoon jäi odotettua pienemmäksi. Syysviljavaltaisissa tuotantomaisissa kasvusto oli monin paikoin ohittanut kriittiset kehitysvaiheet ennen kuumuutta, joten satovaikutus jäi rajalliseksi. EU:n vehnäntuotanto pienenee noin 8 prosenttia. Laadullisesti myllyvehnän valkuaistasot ovat keskimäärin tavanomaista korkeammat erityisesti Baltiassa, mikä lisää hyvälaatuisen vehnän tarjontaa EU:n sisämarkkinoilla.

Hellejakson vaikutukset painottuvat maissiin. Heikompi maissisato yhdessä Ukrainan vientirajoitteiden kanssa siirtävät rehukysyntää viljoihin ja muihin kasveihin. Osa maissin vajeesta paikataan lisäämällä tuontia muista maista. Öljykasvien tuotanto säilyy kuivuudesta huolimatta lähes viime kauden tasolla ja tase pysyy tiukkana. Ukrainasta heikentynyt saatavuus siirtää tuontia Kanadan ja Australian varaan. Kiinan ostojen elpyminen Yhdysvalloista ja mahdolliset tullihelpotukset tukevat soijan hintakehitystä.

Kotimaan viljamarkkinoilla runsas varastotilanne pitää hintakehityksen maltillisena

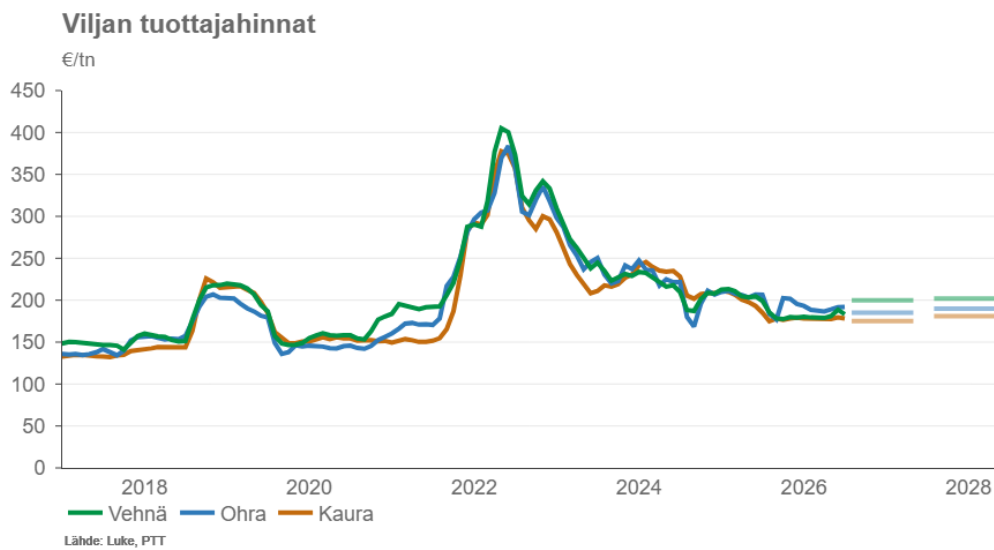
Kotimaassa puintikausi on päättymässä, ja sato on muodostunut sekä määrältään että laadultaan ennakoitua paremmaksi. Viljelyala supistui edellisvuodesta 70 000 hehtaaria, mutta kasvaneet hehtaarisadot pitävät kokonaismäärän lähellä tavanomaista.

Vehnän hinnat ovat eriytyneet laatuluokittain, koska tarjonta ja kysyntä painottuvat eri laatuihin. Määrällisesti tase on runsas ja varastot koostuvat pääosin rehuvehnästä ja matalavalkuaisesta myllyvehnästä. Korkeavalkuaista vehnää on uudessa sadossa viimekautta enemmän, mutta sen varastotaso on matala, mikä näkyy nykyisen laatu-preemion suuruudessa suhteessa tavalliseen myllyvehnään. Hintaero voi kuitenkin kaventua myllyjen kattaessa tarpeensa. Matalan varaston lisäksi Euroopassa myllyvehnää on riittävästi, joten sen laadusta ei makseta merkittävää lisää. Tämän vuoksi korkean valkuaisen myllyvehnää ei ohjaudu vientiin. Matalan valkuaisen vehnän ja rehuvehnän vientikysynnän ennakoidaan sen sijaan kasvavan, kun Mustanmeren vientivaje ohjaa ostoja muille viejille. Suuret varastot kuitenkin hillitsevät hinnannousuja.

Muiden viljojen tasetilanteet poikkeavat vehnästä. Rukiin sato ei kata kotimaista kulutusta, joten varastot laskevat kauden aikana. Ohran tuotanto on vähentynyt lähelle kotimaista kulutusta. Kaurassa tarjonta ylittää kotimaisen käytön, mutta markkina on pysynyt vakaana, koska ostajat ovat kattaneet tarpeensa pitkälle eteenpäin. Uusi vientikauppa kohdistuu ensi kevään ja kesän toimituksiin.

Vehnän hinta nousee satokaudella 2026/27 10 prosenttia ja rukiin noin 7 prosenttia. Kauran hinta laskee noin 2 prosenttia ja ohran noin 3,5 prosenttia. Ohralla tämän kauden lasku perustuu viime kauden suhteellisen korkean hinnan vertailuvaikutukseen. Ensi vuonna viljelyalan ennakoidaan supistuvan, minkä aiheuttaa nousupainetta tulevan satokauden hintoihin, mikäli saadaan tavanomainen sato.

Öljykasvien hintoja ovat nostaneet pörssinoteerausten lisäksi raakaöljyn kallistuminen ja Baltian sadon hidas markkinoille tulo. Öljykasvien hintasuhte viljoihin säilyy hyvällä tasolla. Rypsin ja rapsin hinta nousee satokaudella 2026/27 noin 7 prosenttia.

Maailman maitomarkkinoilla hintojen laskupaine hellittää

Maailman maitomarkkinoilla runsas tarjonta pitää kilpailun edelleen tiukkana. Maidontuotanto on kasvanut keskeisillä vientialueilla, EU:ssa, Uudessa-Seelannissa ja Yhdysvalloissa. EU:n ja Uuden-Seelannin maidontuotannon kasvun odotetaan kuitenkin hidastuvan ja palaavan hitaasti laskevalle uralle erityisesti eläintautien ja sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä. Sen sijaan Yhdysvaltojen tuotanto kasvaa laajojen investointien tukemana. Samalla Kiinan ja muiden Aasian maiden oman tuotannon kasvu on hillinnyt tuontikysyntää.

Maitotuotteiden maailmanmarkkinahinnat laskivat merkittävästi vuoden 2025 lopulta lähtien, erityisesti voin ja muiden rasvapitoisten tuotteiden hinnat laskivat. Viime kuukausina markkinatilanne on kuitenkin vakautunut. Global Dairy Trade -indeksi nousi syyskuun alussa jo neljännessä peräkkäisessä huutokaupassa. Erityisesti rasvattoman maitojauheen hinta on vahvistunut, kuten myös voin hinta, mutta voin hinta on kuitenkin vuoden 2025 korkeaa tasoa alempana.

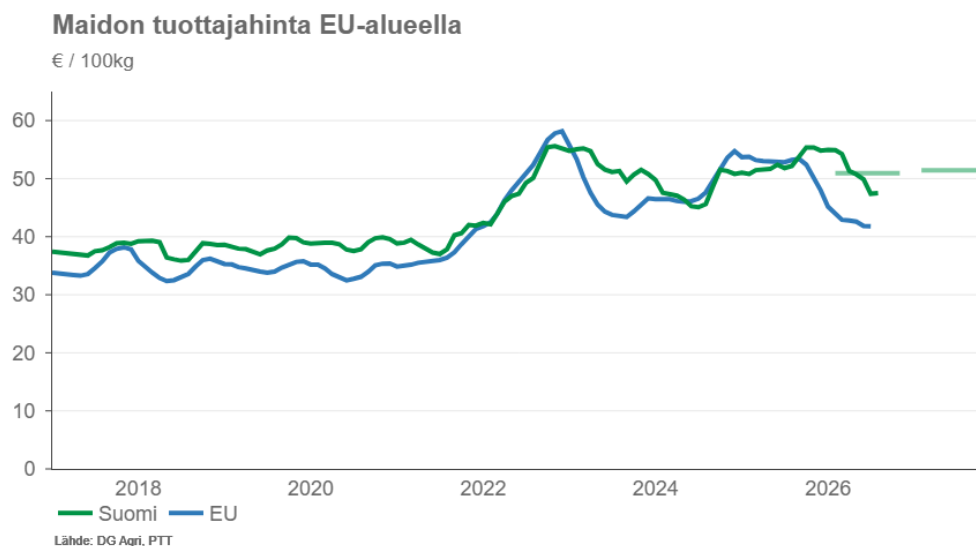
EU:ssa maidontuotannon kasvu ja maitotuotteiden aiempi maailmanmarkkinahintojen lasku ovat välittänyt maitotuotteiden vientihintoihin ja sen myötä tuottajahintoihin. EU:n keskimääräinen maidon tuottajahinta oli kesäkuussa noin 20 prosenttia vuodentakaisista alempi. Kesän aikana lasku kuitenkin tasaantui, ja keskimääräinen tuottajahinta kääntyi heinäkuussa hienoiseen nousuun. Markkinan tasapainottumista tukevat maitotuotteiden hintojen vakautuminen sekä tuotannon kasvun hidastuminen. Lisäksi tuotantokustannusten nousu lisää painetta pitää tuottajahinnat hyvällä tasolla.

Maidon tuottajahinnassa nousupainetta ensi vuonna

Suomessa maitotuotteiden maailmanmarkkinan heikkeneminen on välittynyt maidon tuottajahintaan viiveellä. Vuoden 2025 vahvan hintakehityksen jälkeen keskimääräinen tuottajahinta on laskenut vuonna 2026 ja lähentynyt EU:n hintatasoa mutta säilynyt edelleen EU:n keskiarvon yläpuolella. Maailmanmarkkinoiden vakautuessa tuottajahintaan kohdistuva laskupaine on kuitenkin hellittämässä loppuvuotta kohti.

Kotimaan maidontuotanto kasvaa tänä vuonna noin prosentin viiden vuoden tuotannon laskun jälkeen. Lypsykarjatilojen ja lehmien määrän vähenemistä kompensoi lehmien keskituotoksen kasvu. Tuottajahinnan lähiajan kehitykseen vaikuttavat kotimaisen tuotannon lisäksi erityisesti EU:n maidontarjonta, voin ja maitojauheiden maailmanmarkkinahintojen kehitys sekä vientikysyntä. Maidon proteiinituotteiden hyvä kysyntä sekä kotimaassa että viennissä tukee tuottajahinnan kehitystä.

Suomessa maidon tuottajahinnan arvioidaan pysyvän loppuvuoden 2026 melko vakaana heinäkuun pudotuksen jälkeen. Koko vuoden maidon keskimääräinen tuottajahinta jää kuitenkin 4,5 prosenttia viime vuotta alemmaksi. Vuonna 2027 tuottajahinnan ennustetaan vahvistuvan maltillisesti tämän vuoden keskimääräisestä hinnasta.

Lihamarkkina sopeutuu muutoksiin

Naudanlihan tuottajahintaan kohdistunut nousupaine on kuluvana vuonna helpottanut, ja useat hintakehitystä ohjaavat tekijät ovat kääntyneet jo vastakkaiseen suuntaan. Suomen ja muun EU:n välinen, poikkeuksellisen pitkään jatkunut hintaero on kaventunut. Suomessa on viikkotasolla maksettu jo EU-tasoa korkeampia tuottajahintoja. Suomen naudanlihan tuottajahinnan kehityksen odotetaan seuraavan EU:n hintakehitystä.

Tarjonta supistuu edelleen, mutta lasku hidastuu. Naudanlihantuotanto laskee kuluvana vuonna noin 2,5 prosenttia. Kuluvana vuonna teurastettujen nautojen kokonaismäärä on vähentynyt suhteessa viime vuoteen, mutta teuraspainojen nousu on osittain kompensoinut tätä laskua. Teurasmäärien lasku on hidastunut kesää kohti, ja teuraaksi kasvatettavia sonneja ja hiehoja oli toukokuussa enemmän kuin vuotta aiemmin. Markkina on tasapainottunut myös kulutuksen vähentyessä tuotantoa nopeammin. Tämä näkyy naudanlihan pakkasvarastoissa, jotka ovat palautuneet alimmilta tasoilta.

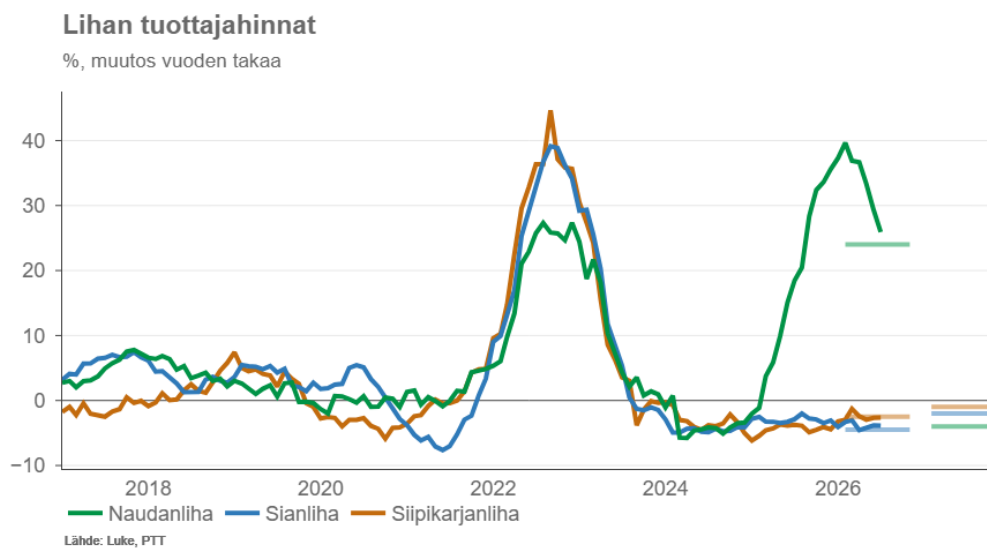
Naudanlihan tuottajahinta pysyy vuonna 2026 korkealla tasolla. Tuottajahinnan vuosimuutos on noin 24 prosenttia. Luku heijastaa pääosin edellisvuoden vertailuvaikutusta. Hintakehitys on tasoittunut, eikä nopeita nousuja kuluvana vuonna enää nähdä. Vasikkapula osaltaan rajoittaa nopeita hinnanlaskuja.

Korkea hinta on siirtänyt kulutusta naudanlihasta muihin lihalajeihin, erityisesti sianlihaan sekoitejauhelihojen kautta. Naudanjauhelihaan ajoittaisia tarjontavaajeita ei paikattu tuonnilla, mikä vahvisti siirtymää. Tämän ansiosta sianlihan kulutuskäytöt ovat olleet maltillisen myönteiset. Tämä ei kuitenkaan poista sika-sektorin tarjonnan sopeutumistarvetta.

Sianlihantuotanto on pysynyt kuluvana vuonna vakaana. Teurastusmäärät jäävät noin prosentin edellisvuotta pienemmiksi, mutta painavammat ruhot ovat pitäneet tuotantomäärän ennallaan. Pidemmällä aikavälillä emakkokohtaisen porsasmäärän kasvu on pitkälti kompensoinut emakoiden määrän vähenemisen. Sianlihan tuotanto pysyy tänä vuonna lähes muuttumattomana ja kasvaa 0,5 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto laskee maltillisesti.

Heinäkuun lopussa 2026 Kaakkois-Suomen luonnonvaraisista villisioista todettu afrikkalainen sikarutto vaikuttaa sianlihan vientiin, vaikka tauti ei ole levinnyt tuotantosikaloihin. Vientivaikutus välittyy sianlihan tuottajahintaan laskevien viennin markkinatuottojen kautta erityisesti Kiinan, Japanin, Taiwanin ja Etelä-Afrikan menetettyjen markkinoiden kautta, jolloin tuotteet ohjataan vaihtoehtoisille markkinoille. Menetettyjen markkinoiden avaaminen kestää hallinnollisten prosessien vuoksi kauan, minkä vuoksi sulkeutuneiden vientimarkkinoiden vaikutus näkyy myös ensi vuonna. Sianlihan tuottajahinta laskee tänä vuonna noin 4,5 prosenttia.

Siipikarjanlihan tuotanto on kasvanut vuonna 2026 voimakkaasti. Kasvu perustuu pääosin broilereiden kasvaneisiin teurasmääriin. Loppuvuonna tuotannon vuosikasvu hidastuu viime vuoden jälkimmäisen puoliskon vertailuvaikutuksen vuoksi. Tuotantomäärät säilyvät kuitenkin korkealla tasolla. Emobroilereiden määrän kasvu turvaa loppuvuoden tuotantoa haudontamunien osalta. Siipikarjalihantuotanto kasvaa tänä vuonna noin 6 prosenttia ja ennustekaudella ylittää sianlihantuotannon. Siipikarjanlihan kysyntä jatkaa kasvuaan, mutta hitaammin kuin tuotannon kasvu. Siipikarjanlihan tuottajahinta laskee tänä vuonna 2,5 prosenttia.

Maatalouden markkinatuottojen kehitys ei vastaa kustannusten nousuun

Maatalouden sektoritason yrittäjätulo¹ laskee viime vuodesta noin 1,25 miljardiin euroon. Yrittäjätulo säilyy kuitenkin viiden viimeisimmän vuoden keskiarvon tasolla. Markkinoilta saatavat tuotot jäävät kokonaisuutena lähes viime vuoden tasolle, mutta tuotantokustannukset ovat kääntyneet uudelleen nousuun. Kustannuksia kasvattavat erityisesti polttoaineiden ja lannoitteiden hinnan nousu, kun taas rehukustannukset alenevat.

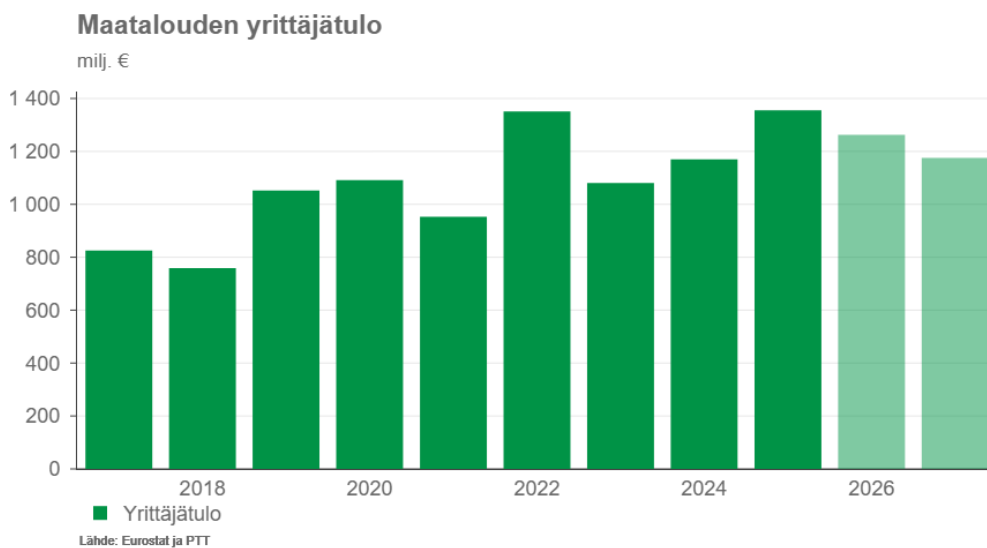
Markkinatuottojen kehitys eriytyy tuotantosunnittain. Kasvinviljelyssä tuotannon arvo supistuu matalien viljan hintojen ja viime vuotta pienemmän sadon seurauksena. Kotieläintaloudessa tuotannon arvo sen sijaan kasvaa hieman.

¹ Maatalouden yrittäjätulo pohjautuu tässä maatalouden taloustileihin ja kuvaa koko maataloussektorin yrittäjätuloa, ei yksittäisten maatilojen tai maatalousyrittäjien tuloja.

Erityisesti naudanlihan tuotannossa voimakas tuottajahintojen nousu tänä vuonna kasvattaa tuotannon arvoa, maidontuotannossa taas tuottajahinnan lasku näkyy markkinatuottojen vähenemisenä.

Maatalouden välituotekäytön arvo (tuotantopanosten kustannukset) kasvaa erityisesti energian ja lannoitteiden hintojen nousun vuoksi. Lannoitteiden hintojen nousu näkyy tämän vuoden tuotantokustannuksissa vain osittain, sillä maatilat olivat hankkineet suuren osan kasvukauden lannoitteista ennen hintojen nousua. Korkeampi hintataso heijastuu siten voimakkaammin seuraavan kasvukauden kustannuksiin.

Maatalouden yrittäjätulon ennakoidaan laskevan myös ensi vuonna. Sektoritasolla markkinatuottojen kehitys ei riitä kattamaan kohonneita kustannuksia.

Ruoan hintapaineet kasvavat ensi vuodelle – hintakehitys säilyy silti maltillisena

Ruoan (elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat) kuluttajahintojen nousu on hidastunut tämän vuoden aikana sekä Suomessa että muualla Euroopassa. To-
teutunut hintakehitys on tällä hetkellä maltillista, eikä viimeaikainen kustannus-
ten nousu ole vielä näkynyt nousuna elintarviketeollisuuden tuottajahinnoissa
eikä kuluttajahinnoissa. Loppuvuonna ruoan hintakehityksen ennakoidaan säi-
lyvän suhteellisen maltillisena, vaikka kustannuspaineet vähitellen kasvavat.
Alkuvuoden maltillinen hintakehitys pitää koko vuoden keskimääräisen nousun
1,5 prosentissa.

Vuonna 2027 ruoan hinnan ennakoidaan nousevan keskimäärin noin 2,5 pro-
senttia. Energian ja lannoitteiden kallistumisen vaikutukset näkyvät ruoan hin-

nassa selvemmin ensi vuonna. Myös elintarviketeollisuuden energia-, pakkaus-, logistiikka- ja palkkakustannukset ylläpitävät hintapaineita. Lisäksi sää- ja satohäiriöt voivat nostaa maatalousraaka-aineiden maailmanmarkkinahintoja ja lisätä kustannuspaineita tuontiraaka-aineissa ja tuontielintarvikkeissa.

Hintapaineet eivät kuitenkaan ole kautta linjan noususuuntaisia. Maataloustuotteiden tarjonta- ja kysyntätilanne hillitsee hintojen nousua osassa tuotantosuuntia. Myös joidenkin aiemmin voimakkaasti kallistuneiden tuontiraaka-aineiden, kuten raakakahvin ja kaakaon, hinnoissa on ollut laskupainetta. Lisäksi päivittäistavarakaupan hinnoitteluratkaisut ja hintakampanjointi vaikuttavat kuluttajahintojen kehitykseen. Vastakkaissuuntaiset tekijät vaimentavat kohonneiden kustannusten siirtymistä ruoan kuluttajahintoihin ja pitävät hintojen nousun kokonaisuutena maltillisena.

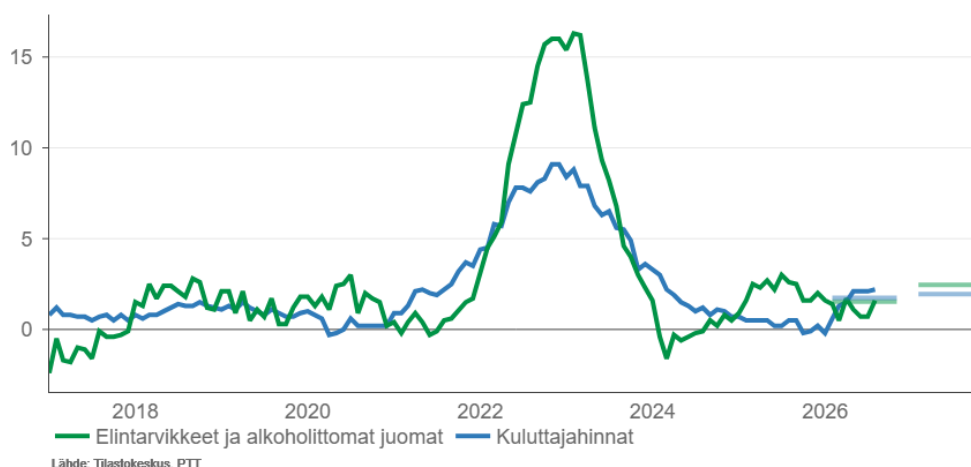
Ruoan inflaatio ei tällä hetkellä ole laaja-alaista, vaan hintakehitys vaihtelee tuoteryhmittäin. Tänä vuonna ruoan hintaa on nostanut erityisesti naudanlihan kallistuminen, ja keväästä lähtien virvoitusjuomaveron muutos on näkynyt juomien kuluttajahinnoissa. Kahvin vaikutus ruoan inflaatioon on sen sijaan kääntynyt kesällä negatiiviseksi. Naudanlihan voimakkain hintojen nousupaine on vähitellen jäämässä taakse, sianliha ja siipikarjanliha säilyvät kuitenkin suhteessa naudanlihaan edullisempina vaihtoehtoina. Viljatuotteiden hinnat ovat pysyneet suhteellisen vakaina, mutta kustannuspaine voi kasvaa ensi vuonna viljaraaka-aineiden ja muiden tuotantokustannusten kautta. Myös maitotuotteissa kohonneiden kustannusten vaikutukset voivat näkyä selvemmin ensi vuonna.

Sää- ja sätoshokkien merkitys ruoan hintariskinä kasvaa vuonna 2027. Voimistuvaksi ennakoitu El Niño lisää maataloustuotantoon liittyviä riskejä eri puolilla maailmaa, ja vaikutukset voivat näkyä erityisesti sääherkkien maataloustuotteiden maailmanmarkkinahinnoissa. Riskit koskevat muun muassa kahvia, kaakaota, riisiä, soijaa ja palmuöljyä.

Vuoden 2027 näkymää ei siten määritä yksi laaja-alainen hintashokki, vaan useiden eri suuntiin vaikuttavien tekijöiden yhdistelmä. Kustannuspaineet, raaka-ainemarkkinoiden kehitys sekä sää- ja satohäiriöt välittyvät kuluttajahintoihin eri tavoin ja eri tahdissa. Samalla tuotekohtainen kysyntä- ja tarjontatilanne joko vahvistaa tai vaimentaa niiden vaikutuksia. Ruoan hinnan nousun ennakoidaan tämän vuoksi kiihtyvän ensi vuonna maltillisesti, mutta tuoteryhmien väliset erot hintakehityksessä voivat kasvaa.

Elintarvikkeiden ja yleinen hintojen muutos Suomessa

%, muutos vuoden takaa

Elintarviketeollisuuden suhdanne vahvistuu – investoinnit piristyvät

Elintarviketeollisuuden suhdannenäkymä on vahvistumassa edellisvuosista. Kasvua hidastavat kuitenkin jossain määrin edelleen vaisuhko kysyntä ja tavanomaista heikompi tilauskanta. Tuotannon määrä kasvoi kuitenkin vuoden ensimmäisellä puoliskolla 2,3 prosenttia, koko vuoden tuotannon kasvuksi ennakoidaan 1,5 prosenttia. Ensi vuonna tuotannon maltillinen kasvu jatkuu.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto kasvaa tänä vuonna 3,5 prosenttia. Alkuvuonna tuotannon kasvua on tukenut erityisesti tuotannon volyymin kasvu. Kotimaan myynti on kehittynyt vientiä vahvemmin, sillä vientihinnat ovat olleet selvästi vuodentakaisista alempana. Elintarviketeollisuuden kotimaan tuottajahintojen nousu on hidastunut alkuvuonna, ja hintakehitys on ollut selvästi muuta teollisuutta maltillisempaa. Elintarviketeollisuuden hintataso on kuitenkin kevään jälkeen hieman noussut, ja kustannuspaineiden odotetaan ylläpitävän maltillista nousupainetta loppuvuonna ja ensi vuonna.

Elintarviketeollisuuden investointinäkymä on selvästi edellisvuosia parempi. Investointisumma nousee EK:n investointitiedustelun mukaan lähes miljardiin euroon.

Elintarvikeviennissä maltillista kasvua – kauppasopimukset voivat avata uusia markkinoita

Elintarvikeviennin kasvunäkymä on pitkällä aikavälillä myönteinen. Kasvuedellytyksiä tukevat elintarviketeollisuuden investoinnit kapasiteettiin sekä yritysten pyrkimykset kasvattaa vientiä ja avata uusia markkinoita. Lyhyellä aikavälillä viennin kasvu on kuitenkin hidasta. Tänä vuonna elintarvikeviennin arvo kasvaa noin 4 prosenttia. Elintarvikkeiden vientihinnat ovat olleet vuodentakaista alempana, mikä osaltaan vaimentaa viennin arvon kehitystä. Samanaikaisesti tuonnin arvo kasvaa vientiä nopeammin, minkä seurauksena tuonnin ja viennin välinen ero kasvaa.

Viennin kehityksessä korostuvat edelleen yksittäiset tuoteryhmät ja markkinat, sillä Suomen elintarvikeviennin rakenne on suhteellisen kapea. Maitotuotteet säilyvät suurimpana elintarvikeviennin tuoteryhmänä, mutta vientihintojen lasku laskee maitosektorin viennin arvoa tänä vuonna. Ensi vuonna maitotuotteiden viennin arvo kääntyy kasvuun vientihintojen vahvistuessa.

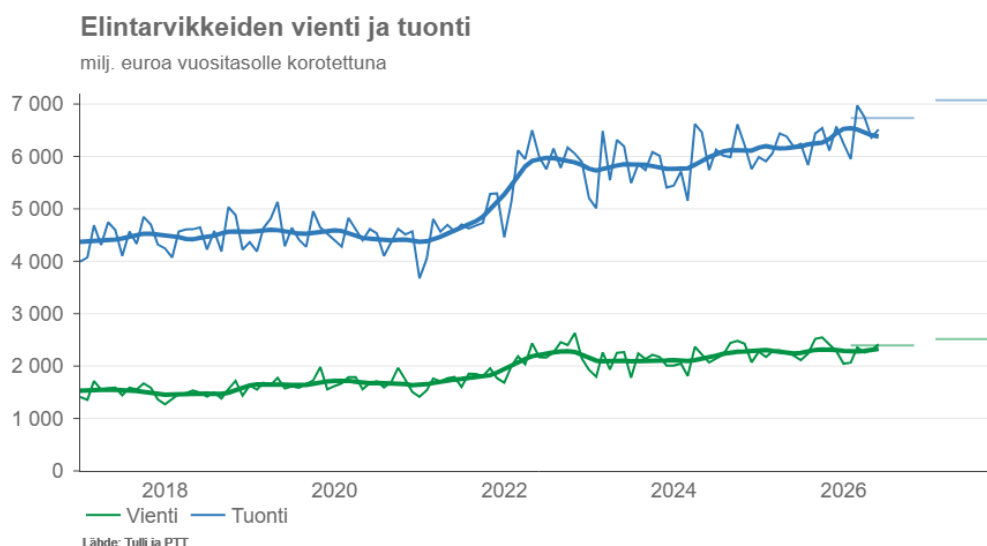
Lihasektorilla afrikkalainen sikarutto rajoittaa vientiä niihin EU:n ulkopuolisiin maihin, joiden kanssa Suomella ei ole alueellistamissopimusta. Vaikutus koko elintarvikevientiin suhteutettuna jää kuitenkin suhteellisen pieneksi tämänhetkessä tauti- ja rajoitustilanteessa. Vientirajoitusten vaikutukset voivat kuitenkin jatkua pitkään, sillä markkinoille pääsyn palautuminen riippuu kohdemaiden hyväksynnästä ja tautitilanteen kehityksestä.

Elintarvikkeiden tuonnin arvo kasvaa tänä vuonna 6 prosenttia. Kasvu on enemmän volyyymi- kuin hintavetoista. Tuoteryhmistä huomio kiinnittyy hedelmiin, joiden tuonti on tänä vuonna kasvussa. Myös maitotuotteissa tuonti on kasvussa. Sitä vastoin esimerkiksi siipikarjanlihan tuonti vähenee, kun kotimainen tuotantokapasiteetti on vahvistunut vastaamaan kasvaneeseen kotimarkkinakysyntään.

Kansainvälisessä kauppapolitiikassa tullijärjestelyt ja uudet kauppasopimukset muokkaavat elintarvikeviennin toimintaympäristöä. EU:n ja Yhdysvaltojen sopima kauppajärjestely on osaltaan vähentänyt tullipolitiikkaan liittyvää epävarmuutta, mutta toisaalta Yhdysvaltojen hallinnon puolelta tullien tasoon ja pysyvyyteen ei voi luottaa. Useimpiin EU:sta Yhdysvaltoihin vietäviin tuotteisiin sovelletaan lähtökohtaisesti enintään 15 prosentin tullitasoa.

EU pyrkii samalla hajauttamaan vientimarkkinoitaan ja vähentämään strategista riippuvuuttaan laajentamalla kauppasopimusverkostoaan. EU:n ja Mercosur-maiden väliaikaista kauppasopimusta on sovellettu toukokuusta 2026 lähtien, ja vapaakauppasopimusneuvottelut Intian ja Australian kanssa on saatu päätökseen. Lisäksi EU käy kauppaneuvotteluja useiden muiden maiden

ja alueiden kanssa. Uudet sopimukset voivat avata suomalaisille elintarvikeyrityksille vientimahdollisuuksia erityisesti jalostetuissa ja korkean lisäarvon tuotteissa, mutta vaikutukset toteutuvat vähitellen ja riippuvat yritysten kyvystä hyödyntää avautuvia markkinoita.

Hintasuhteet ja ruokatrendit muuttavat kulutuksen rakennetta

Kuluttajien hintatietoisuus jatkuu vahvana ja ohjaa kulutusta edullisempiin vaihtoehtoihin, vaikka ostovoiman asteittainen kasvu vähentää tarvetta tinkiä ruokamenoista. Samalla terveyteen, hyvinvointiin ja helppouteen liittyvät ruokatrendit vahvistuvat, mikä vahvistaa brändi- ja lisäarvotuotteiden kysyntää.

Lihatuotteiden ryhmässä hintasuhteiden muutokset vaikuttavat kulutukseen ennustekaudella. Tänä vuonna naudanlihan kulutus henkeä kohden vähenee, kun aiempaa korkeampi hintataso ohjaa kulutusta etenkin sianlihaan. Tämä näkyy vastoin aiempia odotuksia sianlihan kulutuksen kasvuna. Myös siipikarjanlihan kulutus jatkaa maltillista kasvuaan.

Valmisruokien kysyntä jatkuu vahvana. Terveystta ja hyvinvointia korostavat kulutustrendit tukevat proteiinipitoisten sekä esimerkiksi kaurapohjaisten tuotteiden kysyntää. Proteiinin kysyntä näkyy maitotuotteissa erityisesti rahkojen, raejuustojen sekä korkeaproteiinisten maito- ja herapohjaisten tuotteiden menekissä, samalla kun juotavan maidon kulutus jatkaa laskuaan. Toisaalta juotavien välipalojen kysyntä on kasvussa.

Uutena kulutuksen rakenteeseen mahdollisesti vaikuttavana tekijänä on painonhallinnassa käytettävien GLP-1-lääkkeiden yleistyminen. Kehitys voi vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja vahvistaa pidemmällä aikavälillä pienten, ravintotiheiden ja proteiinipitoisten aterioiden ja välipalojen kysyntää.

Keskeiset ennustemuuttujat

	2025	2026e	2027e
Leipävehnän tuottajahinta ¹	- 8 %	13 %	1 %
Rehuohran tuottajahinta ¹	- 1 %	-1 %	2 %
Elintarvikekauran tuottajahinta ¹	- 14 %	-2 %	2 %
Naudanlihan tuottajahinta	17 %	24 %	-4 %
Sianlihan tuottajahinta	-3 %	-4,5 %	-2 %
Siipikarjanlihan tuottajahinta	-4,5 %	-2,5 %	-1 %
Maidon tuottajahinta	9,8 %	-4,5 %	1 %
Lannoitteiden hinnat	11 %	20 %	8 %
Energian hinta	-9 %	24 %	-5 %
Rehujen hinnat	-6 %	-5 %	1 %
Maatalouden yrittäjätulo ²	16 %	-8 %	-7 %
Ruuan kuluttajahinta (elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat)	2,1 %	1,5 %	2,5 %
Vilja ja leipätuotteet, kuluttajahinta	0,1 %	-0,3 %	2 %
Liha, kuluttajahinta	1,7 %	3,8 %	1,6 %
Maitotuotteet, juustot ja kananmunat; kuluttajahinta	1,0 %	0,3 %	2,0 %
Elintarviketeollisuuden volyymi	1,6 %	1,5 %	1,3 %
Elintarviketeollisuuden ³ liikevaihto	3,7 %	3,5 %	3,7 %
Elintarvikeviennin arvo	5 %	4 %	5 %
Elintarviketuonnin arvo	4 %	6 %	5 %

¹⁾ Tuottajahinta on satovuoden hinta 2025/26e, 2026/27e ja 2027/28e.

²⁾ Maatalouden yrittäjätulon vuoden 2025 tieto perustuu Eurostatin ennakkotietoon.

³⁾ Sekä elintarvikkeiden (TOL10) ja juomien (TOL11) valmistus.